T.C İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK Sınıf-12

KONU MUSTAFA KEMAL'İN HAYATI - 2

MUSTAFA KEMAL'İN FİKİR HAYATINI ETKİLEYEN GELİŞMELER

İz Bırakan Şehirler

Mustafa Kemal'in doğup büyüdüğü ve günümüzde Yunanistan'ın sınırları içerisinde kalan **Selanik**, Makedonya'nın sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel açıdan en gelişmiş şehriydi.

Hem bir liman kenti olması hem de demir yolu ile ulaşımının olması, Selanik'i önemli bir ticaret merkezi hâline getirmişti.Nüfusunun çoğunluğu Türk olan Selanik'te; Yunan, Ermeni, Bulgar, Yahudi gibi çeşitli din, mezhep ve milletlerden insanlar bir arada yaşamaktaydı.Bu etnik ve kültürel zenginlikle birlikte şehirde farklı kültürlerin yan yana yaşama ortamı sağlanmıştı.

Mustafa Kemal'in farklı kültürleri tanımasında, kendini geliştirmesinde, yenilikçi ve açık görüşlü bir insan olmasında Selanik büyük bir etkiye sahiptir.

Manastır, önemli bir ticaret, yönetim ve ordu merkeziydi. Aynı zamanda demir yolu ile Selanik'e bağlıydı. Balkanlardaki siyasi hareketlilik ve milliyetçilik isyanları Manastır'da da etkisini göstermişti. Mustafa Kemal, idadide öğrenim gördüğü süreç boyunca, arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle şehirdeki bu hareketliliği yakından takip ediyor ve ülkeyi ilgilendiren meseleler hakkında aralarında tartışıyorlardı.

Mustafa Kemal, Manastır Askerî İdadisini bitirdikten sonra harp okulunda eğitim almak için İstanbul'a gitti. **İstanbul**, Osmanlı Devleti'nin başkenti olması nedeniyle sosyal, ekonomik ve siyasi açıdan büyük bir öneme sahipti. Mustafa Kemal, başkentte bulunduğu süre boyunca ülkede meydana gelen tüm gelişmeleri de yakından takip edebilme fırsatı buldu.

Mustafa Kemal'in ilk görev yeri, 1905 yılında atanmış olduğu **Şam**'daki V. Ordu'dur. Makedonya'ya göre Şam, sosyal ve ekonomik yönden geri kalmış bir yerdi.

Bölgede nüfusun çoğunluğunu Araplar oluşturmaktaydı. Osmanlı yönetiminden hoşnut olmayan bazı Arap kabileleri sürekli isyan etmekteydiler.Mustafa Kemal'in atandığı V. Ordu'ya bağlı olarak kurulan süvari alaylarına bu bölgedeki çatışmaları önlemek ve ayaklanmaları bastırmak görevi verilmişti.

Şam'da askerlik görevinin yanı sıra siyasi faaliyetlerini de sürdüren Mustafa Kemal, burada Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurdu. Ali Fuat'ın (Cebesoy) desteğiyle Beyrut'ta cemiyetin bir şubesini açtı. Suriye'de istediği gibi faaliyetlerini sürdüremeyen Mustafa Kemal, gizlice Selanik'e geçti ve orada da cemiyetin başka bir şubesini açtı.

Mustafa Kemal, Balkan Savaşları'ndan sonra **Sofya**'ya ateşemiliter olarak atandı.

Bulgar ordusundaki subaylarla tanıştı ve Bulgar ordusunun manevralarını yakından takip etti.

Mustafa Kemal'in idadi sıralarından başlayarak en çok okuduğu ve etkilendiği Türk yazar ve düşünürler arasında **Ziya Gökalp, Namık Kemal, Mehmet Emin Yurdakul ve Tevfik Fikret** gelmektedir.

Manastır İdadisindeyken "Vatan ve Hürriyet" şairi olarak bilinen Namık Kemal'in eserleriyle tanışmış ve her fırsatta arkadaşlarıyla gizlice şairin eserlerini okumuşlardır.

Şiirlerini ezbere bildiği Namık Kemal'den "Türk ulusunun yüzyıllardan beri beklediği ses" olarak bahsetmiştir.

Mustafa Kemal, **Tevfik Fikret** için: "Ben inkılap ruhunu ondan aldım." diye söz etmiş ve onun özgürlük, laiklik anlayışından esinlenmiştir.

Yine milliyetçiliğinin önemli temsilcisi olarak gördüğü "Millî Şair" diye de tanınan **Mehmet Emin Yurdakul**, en sevdiği şairler arasında yer almaktaydı.

Mustafa Kemal, yerli düşünürler kadar yabancı düşünürlerin de eserlerini okuyup incelemiştir. Özellikle Jean Jack Rousseau, Montesquieu, Voltaire gibi Fransız İhtilali'nin düşünürlerinden etkilenmiştir

Kitap okumak Mustafa Kemal'in en büyük tutkusuydu. Mustafa Kemal çok kitap okumakla beraber fırsat buldukça kitap da yazmıştır.

Mustafa Kemal'in kaleme almış olduğu en önemli eseri **Nutuk**'tur. Nutuk, 1919'dan 1927'ye kadar geçen zamandaki gelişmeleri kapsamaktadır.

Ayrıca Mustafa Kemal'in, askerlikle ilgili birikimlerini aktardığı; "Takımın Muharebe Talimi", "Cumalı Ordugâhı", "Taktik Tatbikat Gezisi", "Bölüğün Muharebe Eğitimi" ve "Subay ve Komutan ile Konuşmalar" eserleri de bulunmaktadır.

Cumhuriyet döneminde de geometri eğitimini kolaylaştıran "Geometri" eseri de bulunmaktadır.

Ziya Gökalp, (1876 - 1924)

Tevfik Fikret, (1867 - 1915)

Namık Kemal, (1840 - 1888)

Mehmet Emin Yurdakul, (1869 - 1944)

SORULAR

SORU 1:

Aşağıdakilerden hangisi Mustafa Kemal'in fikir hayatının oluşumunu ve gelişimini etkileyen unsurlardan biri değildir?

A) Yeni fikir ve düşüncelerin oluştuğu Selanik gibi özgür bir ortamda yetişme imkânı bulması

B) Annesinin isteğiyle okul hayatına geleneksel eğitim veren Mahalle Mektebinde başlaması

C) Manastır'daki meşrutiyet yanlısı öğretmenlerinden memleket meselelerini öğrenmesi

D) Namık Kemal'in şiirlerindeki vatan ve millet sevgisinden etkilenmesi

E) Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı milliyetçilik ve millî egemenlik fikirlerinden etkilenmesi

SORU 2:

Mustafa Kemal'in doğduğu ve 1896 yılına kadar kaldığı Selanik şehri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Farklı ırka mensup Osmanlı halklarının yaşadığı bir yerdir.

B) Bir liman şehri olup, Avrupa ve İstanbul'u birbirine bağlayan demiryollarına sahiptir.

C) Osmanlı yönetimine karşı isyanların yoğun olduğu bir şehirdir.

D) Avrupa'dan yayılan yenilik akımlarına ilk olumsuz tepkilerin verildiği yerdir.

E) Hristiyan, Müslüman ve Yahudiler bu şehirde birlikte yaşamışlardır.

SORU 3:

Şehir; Selanik ile birlikte Osmanlı Devleti'nin Batıya açılan önemli bir bölgesidir. Aynı zamanda bu şehrin bulunduğu Makedonya bölgesinin diğer bir özelliği de II. Abdülhamit'e karşı meşrutiyet taraftarlarının yoğun olarak yaşadıkları bir yer olmasıdır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen ve Mustafa Kemal'in de eğitim aldığı bu şehir aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sofya

B) İstanbul

C) Şam

D) Manastır

E) Trablusgarp

Cevaplar:
1 – B
2 – D
3 – D